Mor Joaquim Xirau, filòsof i poeta català exiliat a Mèxic l'any 1939

Nascut a Barcelona, la seva família havia viscut a Figueres

Imatge del filòsof l´any 1996.

Ramon Xirau va morir el matí d'aquest dijous a la Ciutat de Mèxic. El filòsof, poeta i una de les principals veus de l'exili espanyol a Mèxic va morir als 93 anys a casa al sud de la capital mexicana, ha informat l'Institut Nacional de Belles Arts. Nascut a Barcelona el 1924, Xirau va arribar al país al costat dels seus pares en 1939, quan tenia 13 anys. El 1955 es va convertir en ciutadà mexicà. La seva vida a Amèrica el va convertir amb el pas del temps en un acadèmic fonamental per a l'ensenyament de la Filosofia a la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic (UNAM), el centre d'estudis més gran d'Amèrica Llatina, i en un dels poetes més destacats de la llengua catalana.

"En algun sentit, tots som alumnes de Ramon Xirau". La frase la va dir fa tres anys Pere Stepanenko, director de l'Institut d'Investigacions Filosòfiques de la UNAM, durant un homenatge als 90 anys de Xirau. El llibre Introducció a la història de la filosofia (1964) va ser una de les obres fonamentals publicades per Xirau. El text es va convertir per a milers d'estudiants en el primer acostament a la història del pensament. Altres de les seves publicacions van ser Paraules i silencis (1968), Geni i figura de sor Juana Inés de la Creu (1967) i Octavio Paz, el sentit de la paraula (1974) i The Nature of Man (1968), escrit en col·laboració amb Erich Fromm, i Temps viscut. Sobre d'estar (1985).

El Fons de Cultura Econòmica va reunir l'obra poètica de Xirau en 2007 sota el títol Poesia completa. Xirau assegurava que va començar a escriure poesia des de nen. Abans d'arribar a Mèxic ia guardava versos en la seva llengua materna, el català. L'autor va admetre que podia convertir la seva prosa al castellà, però mai va poder traduir la seva poesia. El seu traductor era el poeta canari Andrés Sánchez Robayna. El 1951 va publicar Deu poemes. Quatre anys va arribar L'espill soterrat. Va ser fins a 1974 que Espanya va publicar el seu primer poemari, Les Platges. Grades (1979) va ser el seu treball poètic més conegut. La Generalitat va reconèixer el seu treball amb un homenatge el 1999.

Xirau també era un àvid lector. Va arribar a Mèxic amb la seva tasca feta. Quan va trepitjar el nou continent havia llegit ia les obres de Salvador Novo, José Gorostiza i Xavier Villaurrutia, que sota el nom de Los Contemporanis

eren en aquest llavors el grup literari d'avantguarda a Mèxic. Els seus coneixements no només es limitaven a les lletres. "Sabia tot de Pancho Vila ... també em vaig interessar per la cultura indígena i pels tarascos i especialment per la cosmovisió dels maies", va explicar en una entrevista amb aquest diari realitzada amb motiu de la publicació de la seva antologia.

Xirau va ser, segons el seu amic Octavio Paz, un pont entre Amèrica i Europa. La família Xirau va abandonar Barcelona el 1938 rumb a França. A Marsella va abordar un vaixell que els va portar fins a Nova York. "Vaig pensar que havia arribat a Mart", va confessar Xirau el 2007. Des d'allí la família va iniciar un llarguíssim recorregut rumb al sud. A la frontera de Texas, Mèxic els va rebre amb el caos postrevolucionario per la lluita del poder.

Una frase dita pel seu pare, el filòsof i pedagog Joaquim Xirau, el va marcar tota la vida: "Aquí a Mèxic he descobert Espanya". Xirau va tornar per primera vegada a Madrid el 1976, poc després de la mort de Francisco Franco. Des de llavors es va convertir en un promotor dels intercanvis culturals entre les dues nacions. "La connexió que s'ha establert entre gents nascudes a Espanya ia Hispanoamèrica pot ser la línia cultural a seguir en tots els països de parla espanyola. No només intercanvi a nivell de Govern, sinó de persones, professors, artistes, poetes ", va dir el 1977 en una visita a Madrid en què es va entrevistar amb José Hierro i Vicente Aleixandre, entre d'altres. "Per a Europa, Mèxic està molt lluny. En canvi, des d'aquí, Europa és a prop. Hi ha més desconeixement d'allà cap aquí que de costat a l'altre ", va reflexionar anys després.

La mort de Xirau ha estat lamentada a Mèxic pel president Enrique Peña Nieto, que el va anomenar "pilar d'la cultura". L'expresident Felipe Calderón el va qualificar com "una de les ments més lúcides" del país. Enrique Krauze també es va acomiadar d'un dels estudiosos de literats mexicans com Juan Rulfo i Octavio Paz. "Era tot bondat", va dir l'historiador.

Maria Cristina García, la secretària de Cultura de Mèxic, també es va sumar al dol. La ministra el va anomenar "un admirable home de lletres i un intel·lectual imprescindible". En els anys recents, l'escriptor i la seva dona, Ana María Icaza, van premiar als joves poetes mexicans amb el Premi Joaquim Xirau, un guardó en memòria del fill del matrimoni, mort a Boston el 1976.

Font del document:
http://www.emporda.info/fets-gent/2017/07/28/mor-joaquim-xirau-filosof-poeta/362818.html?utm_source=rss